

مادہ ۲۴ قانون بہبود مستمر محیط کسب و کار

عنوان گزارش: ماده ۲۴ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

تهیه و تنظیم: احمد آتش هوش-علی چاغروند-هماشرفی

انتشار: امور کمیسیون های تخصصی اتاق ایران

شماره گزارش: ۱۹۰۱۴۴

تابستان ۱۴۰۱

کلمه خلاصه:

قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار که در اواخر سال ۱۳۹۰ به تصویب رسید و قانونگذار طی آن تمهیدات بسیار خوبی برای رفع موانع و تسهیل امور حوزه کسب و کار پیش‌بینی کرده است؛ در این ارتباط وظایف و الزاماتی نیز برای دستگاه‌های اجرائی مقرر نموده است. لیکن متأسفانه قانون موصوف تاکنون به صورت مطلوب اجرا نگردیده است. یکی از اهداف مهم در این قانون تامین ثبات و امنیت اقتصادی برای فعالان اقتصادی و جلوگیری از تصویب و اجرای ضوابط و مقررات خلق الساعه و لزوم اطلاع فعالان محیط کسب و کار از هرگونه تغییر در سیاست‌ها و رویه‌های اقتصادی در زمان مقتضی بوده است.

کلمه ماده ۲۴ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

دولت و دستگاه‌های اجرائی مکلفند به منظور شفاف‌سازی سیاست‌ها و برنامه‌های اقتصادی و ایجاد ثبات و امنیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری، هرگونه تغییر سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اقتصادی را در زمان مقتضی قبل از اجراء، از طریق رسانه‌های گروهی به اطلاع عموم برسانند.

تبصره: هیأت وزیران پس از کسب نظر مشورتی شورای گفت و گو، زمان موضوع این ماده را تعیین و اعلام می‌کند. مواردی که محرمانه بودن آن اقتضاء داشته باشد، با تشخیص بالاترین مقام دستگاه اجرائی، مستثنی است.

لیکن متأسفانه این حکم قانونی نیز عملاً بلا اجرا باقی مانده و تقریباً هیچ دستگاه اجرائی در تنظیم، تصویب، ابلاغ و اجرای مصوبات خود به آن توجهی نمی‌نماید. در مقابل نیز اتاق بازرگانی در تمام مکاتبات و جلسات مربوطه به این وضعیت اعتراض کرده و مصرأً خواستار اجرائی شدن حکم موضوع ماده ۲۴ گردیده است. اخیراً مرکز پایش محیط کسب و کار معاونت اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارائی جدولی حاوی پیشنهاد زمان مقتضی موضوع ماده ۲۴ در ارتباط با ابلاغ و اجرای بعضی از سیاست‌ها و رویه‌های دستگاه‌های اجرائی مختلف تهیه و ارسال نموده است که با توجه به اهمیت موضوع توسط کمیسیون‌های تخصصی اتاق ایران مورد بررسی قرار گرفت. با توجه به آنکه بعضی موارد مندرج در جدول موصوف ناظر بر قوانین موضوعه بوده که هرگونه اصلاح و تغییر آن مستلزم اصلاح قانون و طی مراحل قانونگذاری می‌باشد و همچنین با توجه به نظر کمیسیون‌های تخصصی اتاق در تکمیل موارد و موضوعات جدول مربوطه، پیشنهادهای در این خصوص مطرح گردید. در نتیجه براساس کلیه نظرات و پیشنهادهای ارائه شده، تغییرات و اصلاحاتی در جدول به عمل آمده است.

۱- مقدمه

قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مشتمل بر ۲۹ ماده و ۱۹ تبصره در شانزدهم بهمن ۱۳۹۰ در مجلس شورای اسلامی تصویب و در سوم اسفند ۱۳۹۰ به تأیید شورای نگهبان رسید. در این قانون متجاوز از ۲۴ بخش دولتی و وابسته به دولت موظف تسهیل امور بخش خصوصی معرفی شده‌اند. علی‌رغم آن، با وجود گذشت بیش از یک دهه از تصویب این قانون، هنوز برخی مشکلات در اجرای آن دیده می‌شود. یکی از موارد آن، ماده ۲۴ این قانون است که هنوز به درستی اجرا نشده است. این موضوع سبب ایجاد مشکلات عدیده‌ای در سال‌های اخیر برای ثبات و امنیت اقتصادی شده است. بدین منظور، همانطور که در این ماده از قانون ذکر شده است، لازم است مدت زمان مقتضی برای ابلاغ و اجرای هرگونه تغییر در سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اقتصادی پیش از اجرا تعیین و اطلاع رسانی شود. مدت زمان تغییرات می‌بایست به صورتی باشد که بخش‌های مختلف اقتصادی بتوانند برنامه‌ها و فعالیت‌های خود را براساس آن تنظیم کنند و اطمینان خاطر برای ایشان به منظور ادامه‌ی فعالیت‌های اقتصادی به وجود آید. تحقق این امر مهم قطعاً سبب بهبود مستمر محیط کسب و کار خواهد شد. در این راستا، وزارت محترم امور اقتصادی و دارایی در مورخ ۱۴۰۱/۵/۱۲ طی نامه‌ای با شماره ۸۰/۹۱۴۴۸/خواستار دریافت نظرات اتاق ایران و اتاق‌های استانی کشور شد. بنابراین، در این گزارش، نظر بخش‌های مختلف اقتصادی برای تعیین زمان پیشنهادی تغییرات تا اجرای سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اقتصادی جمع‌آوری، بررسی و پیشنهاد شده است.

۲- نامه‌ی وزارت محترم امور اقتصادی و دارایی

جناب آقای کریمی بیرانوند- معاون محترم توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
جناب آقای نیازی- معاون محترم هماهنگی و امور کسب و کار وزارت صنعت، معدن و تجارت
جناب آقای قربانی- معاون محترم برنامه‌ریزی و اقتصادی وزارت جهاد کشاورزی
جناب آقای ممبینی- رئیس محترم اتاق اصناف ایران
جناب آقای شافعی- رئیس محترم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران
جناب آقای عبدالهی- رئیس محترم اتاق تعاون ایران

با سلام و احترام

در اجرای ماده ۲۴ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار، فهرست پیشنهادی سیاست‌هایی که تغییرات آن‌ها باید در زمان مقتضی قبل از اجرا، به اطلاع عموم برسد ایفا می‌گردد. برای اجرای هر چه بهتر این حکم قانونی که انشالله ارتقای امنیت اقتصادی و پرهیز سیاست‌گذاری اقتصادی از غافلگیری سرمایه‌گذاران و کارآفرینان را به دنبال خواهد داشت، خواهشمند است دستور فرمایید این فهرست مورد بازبینی، تکمیل و اصلاح قرار گرفته و به این معاونت ارسال گردد.

سید امیر سیاح

رئیس مرکز ملی مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب و کار

**جدول ۱- سیاست‌هایی که تغییراتشان قبل از اجرا باید اعلام شوند و زمان پیشنهادی اعلام قبل از اجرا
(موضوع ماده ۲۴ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار)**

ردیف	سیاست‌های پیشنهادی	دستگاه متولی	زمان اعلام قبل از اجرا
۱	نرخ خدمات زیربنایی (برق، آب، مخابرات، سوخت)	دستگاه‌های اجرایی ذیربط	یک سال قبل از اجرا
۲	شرایط صدور مجوزهای کسب و کار	همه دستگاه‌های اجرایی	یک سال قبل از اجرا
۳	انواع مناقصه و مزایده	همه دستگاه‌های اجرایی	۳ ماه قبل از اجرا
۴	نرخ خرید تضمینی محصولات کشاورزی	وزارت جهاد کشاورزی	۶ ماه قبل از فصل کاشت
۵	ضوابط استقرار در شهرک‌های صنعتی	وزارت صنعت معدن تجارت	یک سال قبل از اجرا
۶	نرخ تعرفه واردات و انواع ممنوعیت‌های تجاری	وزارت صنعت معدن تجارت	یک سال قبل از اجرا
۷	حمایت‌های صادراتی	وزارت صنعت معدن تجارت	۶ ماه قبل از اجرا
۸	مقررات کسب و کار در فضای مجازی	وزارت صنعت معدن تجارت	۶ ماه قبل از اجرا
۹	نرخ‌ها و قوانین مالیات	وزارت امور اقتصادی و دارایی	یک سال قبل از اجرا
۱۰	رویه‌ها و بخشنامه‌های مالیاتی	وزارت امور اقتصادی و دارایی	۶ ماه قبل از اجرا
۱۱	رویه‌ها و بخشنامه‌های گمرکی	وزارت امور اقتصادی و دارایی	۶ ماه قبل از اجرا
۱۲	مقررات بازار سرمایه و ناظر بر شرکت‌های بورسی	سازمان بورس و اوراق بهادار	۶ ماه قبل از اجرا
۱۳	سیاست‌های ارزی	بانک مرکزی	همزمان با اجرا
۱۴	نرخ سود بانکی	بانک مرکزی	۶ ماه قبل از اجرا
۱۵	مقررات زمین و بنا در خارج از حریم شهرها و روستاها	وزارت راه و شهرسازی	یک سال قبل از اجرا
۱۶	قوانین و مقررات مرتبط با ساخت و ساز	شوراها و شهرداری‌ها	یک سال قبل از اجرا
۱۷	مقررات بیمه تأمین اجتماعی نرخ‌ها	سازمان تأمین اجتماعی	یک سال قبل از اجرا
۱۸	فیلترینگ شبکه‌های اجتماعی با ماهیت کسب و کاری	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	۶ ماه قبل از اجرا
۱۹	ضوابط ساعت کار کسب و کارهای مختلف	اتاق‌های اصناف و فراجا	۲ ماه قبل از اجرا
۲۰	محدودیت‌های اعمال شده برای ارائه انرژی به صنعت	وزارت نیرو	۳ ماه قبل از اجرا
۲۱	اعمال تغییرات در محدوده طرح هادی روستا	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	۳ سال قبل از اجرا
۲۲	ضوابط محیط زیستی ناظر بر واحدهای تولیدی	سازمان حفاظت محیط زیست	یک سال قبل از اجرا
۲۳	ضوابط بهداشتی ناظر بر واحدهای تولیدی	وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی	۶ ماه قبل از اجرا
۲۴	قوانین و مقررات مرتبط با نحوه بکارگیری نیروی کار	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	یک سال قبل از اجرا
۲۵	تعیین نرخ حداقل حقوق نیروی کار	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	ابتدای سال
۲۶	مقررات و ضوابط حوزه فرهنگ، هنر، نشر و رسانه‌ها	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	یک سال قبل از اجرا
۲۷	مقررات و رویه‌های ثبتی شرکتها مالکیت معنوی	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور	۶ ماه قبل از اجرا

۳- بررسی جدول پیشنهادی وزارت محترم امور اقتصادی و دارایی

سیاست‌های ارائه شده در این جدول که براساس پیشنهادات وزارتخانه محترم تهیه و به اتاق ایران ارسال شده است؛ می‌بایست به دو دسته‌ی قوانین موضوعه مصوب مجلس شورای اسلامی و سایر مصوبات هیئت وزیران و دستگاه‌های اجرائی (شامل دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌ها) تقسیم شوند. با توجه به فرآیند قانونگذاری در جمهوری اسلامی ایران و ابلاغ و اجرای آن طبیعتاً زمان لازم برای تصمیم‌گیری در خصوص شرایط بعد از اجرای قانون وجود دارد. ضمن اینکه قانونگذار نیز در صورت لزوم مهلت مشخصی برای اجرای قانون پیش‌بینی می‌کند. برخی موارد ذکر شده در جدول (۱) جز قوانین محسوب می‌شوند و تغییر آن‌ها براساس رویه‌ی معلوم می‌بایست انجام شود. این موارد به شرح جدول (۲) هستند. به عنوان مثال نرخ و قوانین مالیاتی از جمله این موارد است که ماهیت قانون داشته و هرگونه تغییر و یا اصلاح آن در صلاحیت مجلس شورای اسلامی می‌باشد. در خصوص ردیف ۱۸؛ لازم است جزییات بیشتری مورد بررسی قرار گیرد. زیرا مسئول نظارت بر فضای مجازی و پالایش تارنماها بر عهده‌ی کارگروه تعیین مصادیق مجرمانه می‌باشد که براساس ماده ۲۲ قانون جرائم رایانه‌ای تشکیل شده است. این کارگروه با ۱۳ عضو زیر نظر دادستان کل کشور فعالیت می‌کند. به نظر می‌رسد که شوراها و مجامعی نظیر کارگروه تعیین مصادیق مجرمانه در شمول حکم موضوع ماده ۲۴ قرار دارند.

جدول ۲- مواردی از سیاست‌های پیشنهادی وزارت محترم امور اقتصادی و دارایی که لازم است بازبینی شوند.

ردیف	سیاست‌های پیشنهادی	دستگاه متولی	زمان اعلام قبل از اجرا
۹	نرخ‌ها و قوانین مالیات	وزارت امور اقتصادی و دارایی	یک سال قبل از اجرا
۱۸	فیلترینگ شبکه‌های اجتماعی با ماهیت کسب و کاری	وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات	۶ ماه قبل از اجرا
۲۴	قوانین و مقررات مرتبط با نحوه بکارگیری نیروی کار	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	یک سال قبل از اجرا
۲۵	تعیین نرخ حداقل حقوق نیروی کار	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	ابتدای سال

در سایر مواردی که در جدول (۱) ارائه شده است و جز سایر مصوبات هیئت وزیران و دستگاه‌های اجرائی محسوب می‌شوند؛ نظرات کمیسیون‌های اتاق ایران دریافت و طی جلسه‌ای که با حضور روسای محترم کمیسیون‌ها برگزار شد؛ پیشنهاداتی در این خصوص مطرح گردید. براساس کلیه نظرات و پیشنهادات ارائه شده، می‌بایست تغییراتی در جدول (۱) اعمال گردد.

۳- نظرات کمیسیون‌های تخصصی

نظرات تجمیعی شامل سه بخش اساسی برای تنظیم جدول (۱) است. این سه بخش موضوعات اصلاح کلیات موضوع، تغییر برخی ردیف‌های جدول پیشنهادی و اضافه کردن ردیف‌های جدید به جدول می‌باشد. در ادامه این موارد شرح داده شده است.

۱-۳ اصلاح کلیات موضوع

- ارسال مطالعات پشتیبان و دلایل توجیهی کافی مبنی بر ضرورت تغییر به انضمام توضیح و تفسیر ماهیت تغییر به پیوست نامه‌ی دستگاه متولی مربوطه الزامی بوده و در صورت فقدان اسناد پشتیبان، زمان اعلام از زمان ارسال اسناد پشتیبان آغاز گردد. این امر ناظر بر رعایت مواد ۲ و ۳ قانون بهبود محیط کسب و کار و ماده ۳۰ اصلاحی سال ۱۴۰۰ می‌باشد.
- آن دسته از مقررات و بخشنامه‌های درون سازمانی که بر بستر اجرای صحیح قانون استوار گردیده است، با اطلاع‌رسانی موضوع ماده ۲۴ می‌توانند تسهیل کننده و ثبات‌دهنده در بین جامعه مورد هدف قانون‌گذار باشند. در این راستا، ضرورت

دارد ضمن پیگیری اجرای ماده ۲۴، بررسی لازم به منظور تطابق مقررات صادر شده با قوانین و رویه‌های اجرایی مرسوم توسط دستگاه‌های اجرایی صورت پذیرد. این عدم تطابق بین رویه‌های اجرایی و مقرر و قوانین، علی‌الخصوص در حوزه تأمین اجتماعی و مالیات باعث سردرگمی بیشتری در بین فعالان اقتصادی شده است. البته این موضوع هم با اجرای مواد ۲ و ۳ قانون بهبود حاصل می‌گردد.

- دستگاه‌های اجرائی در ماده ۳۰ اصلاحی مکلف شده‌اند که پیش‌نویس بخشنامه و آئین نامه‌های مورد نظر خود را یک هفته قبل به منظور اطلاع و اظهارنظر ذینفعان در تارنمای خود قرار دهند که ناظر بر اجرای مواد ۲ و ۳ است. در حالی که مدت مقتضی موضوع ماده ۲۴ ناظر به زمان اجرای مصوبه می‌باشد که باید در زمان مقتضی قبل از اجرا اطلاع‌رسانی عمومی شود. از این رو، تفاوت این زمان با زمان‌های اعلام شده در جدول (۱) روشن نیست. بنابراین، لازم است تصریح شود که قصد و محتوای تغییر باید طبق مهلت‌های مندرج در جدول پیشنهادی اصلاح شده اعلام شود ولی پیش‌نویس بخشنامه و دستورالعمل آن تغییر یک هفته قبل از صدور، به اطلاع عموم و فعالان اقتصادی رسانده شود.
- با عنایت به اینکه فهرست تهیه شده حتی بعد از اعلام نظر کلیه ذی‌مدخلان احتمالاً کماکان ناقص است و ممکن است مواردی در آن قید نشده باشد؛ لذا با تهیه فهرست و تصویب و ابلاغ آن نیز همچنان اجرای ماده ۲۴ نیاز به رصد دقیق خواهد داشت. بنابراین، همانطور که در مواد ۲۴ و ۳۰ قانون بهبود تصریح گردیده و با توجه به ضرورت افزایش ثبات و امنیت اقتصادی و سرمایه‌گذاری و ضرورت و الزام قانونی اطلاع‌رسانی موثر مقررات مرتبط با محیط کسب و کار و جلوگیری از آسیب و زیان به فعالان اقتصادی پیشنهاد می‌شود (الف) هر گونه تغییر در سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اقتصادی در بازه زمانی مناسب پیش از اجرا، به اطلاع فعالان اقتصادی و تشکل‌های مربوطه برسد. (ب) هرگونه آیین‌نامه، دستورالعمل یا بخشنامه مرتبط با محیط کسب و کار پس از هماهنگی و مشورت با اتاق‌ها و تشکل‌های بخش خصوصی صادر و اطلاع‌رسانی گردد. در واقع خواسته‌های موضوع بند الف و ب همان درخواست اجرای ماده ۲۴ و ۲ و ۳ قانون بهبود و ماده ۳۰ اصلاحی است.
- به منظور ایجاد ضمانت اجرای جدول پیشنهادی اصلاح شده و راستی‌آزمایی و برخورد با متخلف، دفتر یا کارگروهی تخصصی در مرکز ملی مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب و کار وزارت امور اقتصادی و دارایی یا سازمان بازرسی کل کشور برای رسیدگی به شکایات بخش خصوصی از تخلفات دستگاه‌های اجرایی از مواد ۲، ۳ و ۲۴ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار تشکیل شود. در صورت عدم وجود مدارک دال بر استعلام دستگاه‌ها از بخش خصوصی، در میان مدارک پیوست به هر مصوبه یا مقرر، دستور توقف موقت مصوبه را تا اجرای مواد ۲ و ۳ رعایت مهلت‌های مندرج در جدول صادر نماید. البته لازم به ذکر است که ساز و کار قانونی و اجرائی این خواسته، مطابق هیئت مقررات زدائی و کمیته ماده ۱۲ قانون احکام دائمی است.

ک ماده ۲ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

ماده ۲ — دولت مکلف است در مراحل بررسی موضوعات مربوط به محیط کسب و کار برای اصلاح و تدوین مقررات و آیین‌نامه‌ها، نظر کتبی اتاق‌ها و آن دسته از تشکل‌های ذی‌ربطی که عضو اتاق‌ها نیستند، اعم از کارفرمایی و کارگری را درخواست و بررسی کند و هرگاه لازم دید آنان را به جلسات تصمیم‌گیری دعوت نماید.

تبصره — مهلت اجرای حکم بند (ب) ماده (۹۱) قانون اصل (۴۴) درمورد شرکت دادن اتاق‌ها در شوراهای تصمیم‌گیری برای دولت، شش ماه پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون است.

ماده ۳ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

ماده ۳ - دستگاه‌های اجرائی مکلفند هنگام تدوین یا اصلاح مقررات، بخشنامه‌ها و رویه‌های اجرائی، نظر تشکل‌های اقتصادی ذی‌ربط را استعلام کنند و مورد توجه قرار دهند.

ماده ۳۰ اصلاحی قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

ماده ۳۰ - وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با همکاری معاونت ذی‌ربط رییس‌جمهور حداکثر شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، با استفاده از ظرفیت‌های موجود نسبت به اصلاح و ارتقاء «پایگاه اطلاعات قوانین و مقررات مرتبط با محیط کسب و کار» اقدام نماید. دستگاه‌های اجرائی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۸/۷/۱۳۸۶ مکلفند پیش‌نویس آئین‌نامه، دستورالعمل یا بخشنامه خود را یک هفته قبل از صدور، در تارنمای (سایت) خود به اطلاع عموم و فعالان اقتصادی برسانند تا فرصت لازم برای اعلام نظرات عموم یا فعالان اقتصادی و تشکل‌ها وجود داشته باشد. همچنین دستگاه‌های اجرائی مکلفند هرگونه آئین‌نامه، دستورالعمل یا بخشنامه یا مقرر خود را بلافاصله در پایگاه مذکور ثبت نمایند و به اطلاع عموم برسانند. یک سال پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، مقررات تنها در صورت ثبت در پایگاه موضوع این ماده نافذ می‌باشد.

۲-۳ تغییر برخی ردیف‌های جدول پیشنهادی

ردیف ۱ جدول: پیشنهاد می‌شود حداقل زمان اعلام قبل از اجرا به یک سال تغییر داده شود. دلایل آن به شرح زیر است:

- تاثیر نرخ خدمات مخابرات، اینترنت، پست و ارتباطات بر قیمت تمام شده خدمات شرکت‌های مجازی، فروشگاه‌های اینترنتی و فعالان تجارت الکترونیکی، آموزش الکترونیکی، دولت الکترونیکی و به طور کلی ارائه‌کنندگان خدمات الکترونیکی
- لزوم پیش‌بینی هزینه خدمات فوق بر قیمت تمام شده کالا و خدمات شرکت‌ها و اعمال و تطبیق با مسایل درون شرکت‌ها و مشتریان کسب و کارهای مجازی

ردیف ۵ جدول: پیشنهاد می‌شود «ضوابط استقرار در شهرک‌های صنعتی» به «ضوابط استقرار واحدهای صنعتی، معدنی و خدماتی» تغییر یافته و دستگاه متولی آن از «وزارت صنعت، معدن و تجارت» به «سازمان حفاظت محیط زیست» تغییر یابد.

ردیف ۶ جدول: پیشنهاد می‌گردد که متن درخواست به صورت "هرگونه تغییر در دی ماه هر سال اعلام شده و از ابتدای سال بعد اجرائی شده و در طول سال نیز تغییر نکند" اصلاح گردد.

ردیف ۷ جدول: پیشنهاد می‌گردد که متن درخواست به صورت "هرگونه تغییر در دی ماه هر سال اعلام شده و از ابتدای سال بعد اجرائی شده و در طول سال نیز تغییر نکند" اصلاح گردد.

ردیف ۸ جدول: پیشنهاد می‌شود حداقل زمان اعلام قبل از اجرا به یک سال تغییر داده شود. دلایل آن به شرح زیر است:

- تنوع قوانین و مقررات در حال تصویب و نیازمند تصویب در حوزه فضای مجازی
- ماهیت فرباخشی فضای مجازی و تنوع نهادها و متولیان قانون‌گذار در این حوزه
- چندگانگی نهادهای و دستگاه‌های مسئول و ذی‌مدخل در اجرای عمده قوانین و مقررات حوزه فضای مجازی

- تفاوت در رویه‌های اداری دستگاه‌های وابسته به قوای متعدد در اعمال و اجرای کامل قوانین و مقررات و تطبیق با آیین‌نامه‌ها و قوانین قبلی

ردیف ۱۰ جدول: پیشنهاد می‌شود تغییر در بخشنامه‌ها و رویه‌های مالیاتی، که توسط سازمان امور مالیاتی تنظیم و ابلاغ می‌گردد، قبل از شهریور هر سال برای اجرا در سال بعد ابلاغ شوند. علت آن به شرح زیر است:

- با عنایت اینکه تغییر در رویه‌ها در حین سال مالی رخ می‌دهد و نیز در بسیاری از موارد با اعمال تغییرات، موضوع پذیرش یا رد مدارک مالی توسط ماموران مالیاتی مطرح می‌گردد، از این رو بنگاه دچار مشکل می‌شود. در این راستا پیشنهاد می‌شود با عنایت به اینکه سال مالی در کشور از اول فروردین لغایت پایان اسفند است، تغییر در نرخ‌ها و قوانین مالیاتی قبل از شهریور هر سال اجرا شوند تا فعالان اقتصادی فرصت لازم برای هماهنگ شدن با این تغییر را داشته باشند.

ردیف ۱۳ جدول: پیشنهاد می‌شود سیاست ارزی بانک مرکزی هم‌زمان با اجرا نباشد. در اینصورت با مشکلات خاص مواجه خواهیم شد. حداقل ۶ ماه قبل از تصمیم‌گیری اعلام شود. علت آن به شرح زیر است:

- این موضوع سبب می‌شود تا صاحبان کسب و کار بتوانند برنامه‌ریزی خودشان را در امر واردات و صادرات داشته باشند. سیاست‌های ارزی که بانک مرکزی در حال حاضر اجرا می‌کند در خصوص تأمین و تخصیص ارز و دستورالعملی‌هایی است که بر روی ثبت سفارش و ارقام صادراتی اثر گذار خواهد بود.

کج اهمیت اعلام تصمیم‌گیری قبل از اجرا برای نرخ ارز

نرخ ارز از مهم‌ترین مولفه‌های تعیین‌کننده ظرفیت اقتصادی کشور و مهم‌ترین عامل در تجارت خارجی است که نوسانات آن تأثیرات خیلی سریع بر تولید داخلی کشور می‌گذارد. در اثر تنزل ارزش پول داخلی (افزایش نرخ ارز)، خالص صادرات افزایش می‌یابد، ولی بر شدت هزینه‌های تولید نیز افزوده می‌شود. از طرفی با بهبود ارزش پول داخلی (کاهش نرخ ارز) از خالص صادرات کاسته می‌شود و هزینه‌های تولید کاهش می‌یابند.

افزایش هزینه‌های تولید، کاهش حاشیه سود و کاهش توان رقابتی، کمبود سرمایه در گردش بنگاه‌ها، اختلال در سیستم خریدها و معاملات اقتصادی از مهم‌ترین تأثیرات نوسانات نرخ ارز در اقتصاد کشور است. در چنین شرایطی، تولیدکنندگان نیز ملزم به خرید نقدی مواد اولیه هستند که به دلیل حجم بالای نیاز آنها با مشکل مواجه می‌شوند. لذا، با توجه به اینکه این موضوع به شدت بر تمامی بخش‌های اقتصادی اثر می‌گذارد، تغییرات نرخ ارز می‌بایست در بازه‌ی زمانی طولانی‌تری نسبت به سایر دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌ها قبل از اجرا اعلام شود.

ردیف ۱۴ جدول: پیشنهاد می‌شود حداقل زمان اعلام قبل از اجرا در ابتدای سال تغییر داده شود.

ردیف ۱۷ جدول: پیشنهاد می‌شود حداقل زمان اعلام قبل از اجرا در ابتدای سال تغییر داده شود.

ردیف ۲۰ جدول: پیشنهاد می‌شود حداقل زمان اعلام محدودیت‌های اعمال شده برای انرژی صنعت به ۶ ماه افزایش یابد تا امکان تغییر الگوی مصرف و برنامه‌ریزی برای انرژی جایگزین وجود داشته باشد.

ردیف ۲۲ جدول: پیشنهاد می‌شود عبارت «ضوابط محیط‌زیستی ناظر بر واحدهای تولیدی» به «قوانین و مقررات ناظر بر واحدهای صنعتی، معدنی و خدماتی» تغییر یابد.

ردیف ۲۳ جدول: پیشنهاد می‌شود زمان اعلام قبل از اجرا نیز به یک سال تغییر داده شود. همچنین پیشنهاد می‌شود این ردیف به تمام واحدهای غذایی و دارویی و پزشکی و سایر تولیدات مرتبط تعمیم یابد. علت آن ایجاد فرصت لازم برای تغییر الگوی بهداشت براساس ضوابط جدید است.

ردیف ۲۷ جدول: پیشنهاد می‌شود حداقل زمان اعلام قبل از اجرا به یک سال تغییر داده شود. علل آن در زیر شرح داده شده است:

- تاثیرات گسترده وضع هرگونه قوانین و مقررات مالکیت معنوی بر فعالیت کسب‌وکارهای مجازی
- آماده‌سازی بسترهای ورود شرکا، شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران خارجی به کسب‌وکارهای مجازی و فناورانه و لزوم جلوگیری از تغییرات مستمر در قوانین و مقررات فعالان این بخش

۳-۳ اضافه کردن ردیف‌های جدید به جدول

به منظور تکمیل جدول (۱)، موارد زیر پیشنهاد می‌شوند:

ردیف «مقررات ناظر بر مدیریت آلاینده‌های زیست‌محیطی» از طرف سازمان متولی «سازمان حفاظت محیط‌زیست» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی یک سال قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «مقررات فنی موضوع ماده ۳ قانون تقویت و توسعه نظام استاندارد» از طرف سازمان متولی «سازمان ملی استاندارد» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی یک سال قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «عوارض شهری» از طرف سازمان متولی «شوراهای اسلامی شهرها و روستاها» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی یک سال قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «مقررات ناظر بر مشارکت عمومی-خصوصی» از طرف سازمان متولی «سازمان برنامه و بودجه» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۶ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «مقررات ناظر بر توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر» از طرف سازمان متولی «وزارت نیرو» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۶ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «مقررات ناظر بر مدیریت منابع آبی» از طرف سازمان متولی «وزارت نیرو» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۶ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «مقررات ناظر بر ایجاد، تکمیل، درجه‌بندی و نرخ‌گذاری تاسیسات گردشگری» از طرف سازمان متولی «وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۳ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «مقررات سرمایه‌گذاری برای توسعه طبیعت‌گردی» از طرف سازمان متولی «وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۳ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «عوارض صادراتی» از طرف سازمان متولی «وزارت صنعت، معدن و تجارت» برای کالاهای صنعتی و «جهاد کشاورزی» برای کالاهای کشاورزی با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۴ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «مقررات، سیاست‌ها، عوارض، نرخ‌گذاری‌های دولتی تاثیرگذار بر حمل‌ونقل داخلی و بین‌المللی کالاهای ترانزیتی، صادراتی، وارداتی» از طرف سازمان متولی «وزارت صنعت، معدن و تجارت و راه و شهرسازی» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی یک سال قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «نرخ خدمات حمل و نقل» از طرف سازمان متولی «وزارت راه و شهرسازی» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی شش ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «نرخ خدمات مسافرتی، وزارت گردشگری» از طرف سازمان متولی «وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی شش ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «نرخ تعرفه‌های صدور و تمدید مجوزهای گردشگری» از طرف سازمان متولی «وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی یک سال قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «تغییر تعرفه‌های عوارض بندری» از طرف سازمان متولی «سازمان بنادر و دریانوردی» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۶ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «تغییر تعرفه‌های حمل و نقل» از طرف سازمان متولی «شورای عالی هماهنگی ترابری» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۶ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «تغییر مقررات سازمان استاندارد در جهت اجباری شدن استاندارد کالا و سایر رویه‌های استاندارد» از طرف سازمان متولی «سازمان ملی استاندارد» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۶ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «ضوابط و مقررات ناظر بر معادن -تغییر یا وضع حقوق دولتی و سایر تعرفه‌های ناظر بر فعالیت معدن‌کاری» از طرف سازمان متولی «وزارت صنعت، معدن و تجارت» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۶ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «رویه‌های اجرایی در سامانه جامع تجارت» از طرف سازمان متولی «وزارت صنعت، معدن و تجارت» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۳ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «مجموعه مقررات بالادستی ذیل نظام فنی و اجرایی کشور» از طرف سازمان متولی «سازمان برنامه و بودجه» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۶ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «مجموعه مقررات پایین‌دستی ذیل نظام فنی و اجرایی کشور» از طرف سازمان متولی «سازمان برنامه و بودجه» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۳ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «شرایط واگذاری اراضی ملی از سوی منابع طبیعی و امور اراضی» از طرف سازمان متولی «سازمان امور اراضی کشور» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۶ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف « ضوابط ثبت سفارش و درخواست واردات انواع کالا و مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای» از طرف سازمان متولی « وزارت صنعت، معدن و تجارت» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۶ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف « نرخ کارمزد بانکی در ارائه انواع خدمات بانکی» از طرف سازمان متولی «بانک مرکزی» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی یک سال قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «ضوابط و شرایط زون‌بندی شهرک‌ها و نواحی صنعتی و تغییر در فازبندی شهرک‌ها» از طرف سازمان متولی « وزارت صنعت، معدن و تجارت» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی یک سال قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «ضوابط معافیت بیمه‌ای و حق بیمه سهم کارفرما برای کارگاه‌های تولیدی» از طرف سازمان متولی «وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی یک سال قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «ضوابط و شرایط مشاغل سخت و زیان‌آور و بازنشستگی به موجب قانون مربوطه» از طرف سازمان متولی « وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی یک سال قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «اخذ عوارض و حق نظارت نظام مهندسی‌ها بر عملیات ساخت واحدهای تولیدی» از طرف سازمان متولی « سازمان نظام مهندسی کشور» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۶ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف « ضوابط و مقررات حمایت از شرکت‌های نوپا و دانش‌بنیان» از طرف سازمان متولی «وزارت علوم، تحقیقات و فناوری» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۶ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف «ضوابط و مقررات مربوط به چک و اعطای تسهیلات بانکی» از طرف سازمان متولی « بانک مرکزی» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۶ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

ردیف « تغییر قیمت مواد اولیه داخلی» از طرف سازمان متولی « وزارت صنعت، معدن و تجارت؛ وزارت نفت؛ سایر وزارتخانه‌های مرتبط» با مدت زمان اعلامی پیشنهادی ۶ ماه قبل از اجرا به جدول افزوده شود.

نتیجه‌گیری

براساس پیشنهادات کمیسیون‌های اتاق و جلسه برگزار شده، جدول تهیه شده توسط وزارت محترم امور اقتصادی و دارایی به صورت زیر اصلاح گردد.

جدول ۳- سیاستهایی که تغییراتشان قبل از اجرا باید اعلام شوند و زمان پیشنهادی اعلام قبل از اجرا

(موضوع ماده ۲۴ قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار)

ردیف	سیاستهای پیشنهادی	دستگاه متولی	زمان اعلام قبل از اجرا
۱	نرخ خدمات زیربنایی (برق، آب، مخابرات، سوخت)	دستگاه‌های اجرایی ذیربط	یک سال قبل از اجرا

ردیف	سیاستهای پیشنهادی	دستگاه متولی	زمان اعلام قبل از اجرا
۲	شرایط صدور مجوزهای کسب و کار	همه دستگاه‌های اجرایی	یک سال قبل از اجرا
۳	انواع مناقصه و مزایده	همه دستگاه‌های اجرایی	۳ ماه قبل از اجرا
۴	نرخ خرید تضمینی محصولات کشاورزی	وزارت جهاد کشاورزی	۶ ماه قبل از فصل کاشت
۵	ضوابط استقرار واحدهای صنعتی، معدنی و خدماتی	سازمان حفاظت محیط زیست	یک سال قبل از اجرا
۶	نرخ تعرفه واردات و انواع ممنوعیتهای تجاری	وزارت صنعت معدن تجارت	هرگونه تغییر در دی ماه هر سال اعلام شده و از ابتدای سال بعد اجرایی شده و در طول سال نیز تغییر نکند.
۷	حمایت‌های صادراتی	وزارت صنعت معدن تجارت	هرگونه تغییر در دی ماه هر سال اعلام شده و از ابتدای سال بعد اجرایی شده و در طول سال نیز تغییر نکند.
۸	مقررات کسب و کار در فضای مجازی	وزارت صنعت معدن تجارت	یک سال قبل از اجرا
۹	رویه‌ها و بخشنامه‌های مالیاتی	وزارت امور اقتصادی و دارایی	قبل از شهریور هر سال
۱۰	رویه‌ها و بخشنامه‌های گمرکی	وزارت امور اقتصادی و دارایی	۶ ماه قبل از اجرا
۱۱	مقررات بازار سرمایه و ناظر بر شرکت‌های بورسی	سازمان بورس و اوراق بهادار	۶ ماه قبل از اجرا
۱۲	سیاست‌های ارزی	بانک مرکزی	۶ ماه قبل از اجرا
۱۳	نرخ سود بانکی	بانک مرکزی	ابتدای سال
۱۴	مقررات زمین و بنا در خارج از حریم شهرها و روستاها	وزارت راه و شهرسازی	یک سال قبل از اجرا
۱۵	قوانین و مقررات مرتبط با ساخت و ساز	شوراها و شهرداری‌ها	یک سال قبل از اجرا
۱۶	نرخ‌ها و مقررات بیمه تأمین اجتماعی	سازمان تأمین اجتماعی	ابتدای سال
۱۷	ضوابط ساعت کار کسب و کارهای مختلف	اتاق‌های اصناف و فراجا	۲ ماه قبل از اجرا
۱۸	محدودیت‌های اعمال شده برای ارائه انرژی به صنعت	وزارت نیرو	۶ ماه قبل از اجرا
۱۹	اعمال تغییرات در محدوده طرح هادی روستا	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	۳ سال قبل از اجرا
۲۰	قوانین و مقررات ناظر بر واحدهای صنعتی، معدنی و خدماتی	سازمان حفاظت محیط زیست	یک سال قبل از اجرا
۲۱	ضوابط بهداشتی ناظر بر واحدهای تولیدی	وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی	یک سال قبل از اجرا
۲۲	مقررات و ضوابط حوزه فرهنگ، هنر، نشر و رسانه‌ها	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	یک سال قبل از اجرا
۲۳	مقررات و رویه‌های ثبتی شرکت‌ها مالکیت معنوی	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور	یک سال قبل از اجرا
۲۴	مقررات ناظر بر مدیریت آلاینده‌های زیست محیطی	سازمان حفاظت محیط زیست	یک سال قبل از اجرا
۲۵	مقررات فنی موضوع ماده ۳ قانون تقویت و توسعه نظام استاندارد	سازمان ملی استاندارد	یک سال قبل از اجرا
۲۶	عوارض شهری	شوراهای اسلامی شهرها و روستاها	یک سال قبل از اجرا

ردیف	سیاست‌های پیشنهادی	دستگاه متولی	زمان اعلام قبل از اجرا
۲۷	مقررات ناظر بر مشارکت عمومی-خصوصی	سازمان برنامه و بودجه	۶ ماه قبل از اجرا
۲۸	مقررات ناظر بر توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر	وزارت نیرو	۶ ماه قبل از اجرا
۲۹	مقررات ناظر بر مدیریت منابع آبی	وزارت نیرو	۶ ماه قبل از اجرا
۳۰	مقررات ناظر بر ایجاد، تکمیل، درجه‌بندی و نرخ‌گذاری تاسیسات گردشگری	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۳ ماه قبل از اجرا
۳۱	مقررات سرمایه‌گذاری برای توسعه طبیعت‌گردی	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۳ ماه قبل از اجرا
۳۲	عوارض صادراتی	وزارت صنعت، معدن و تجارت وزارت جهاد کشاورزی	۴ ماه قبل از اجرا
۳۳	مقررات، سیاست‌ها، عوارض، نرخ‌گذاری‌های دولتی تاثیرگذار بر حمل‌ونقل داخلی و بین‌المللی کالاهای ترانزیتی، صادراتی، وارداتی	وزارت صنعت، معدن و تجارت وزارت راه و شهرسازی	یک سال قبل از اجرا
۳۴	نرخ خدمات حمل و نقل	وزارت راه و شهرسازی	۶ ماه قبل از اجرا
۳۵	نرخ خدمات مسافرتی، وزارت گردشگری	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	۶ ماه قبل از اجرا
۳۶	نرخ تعرفه‌های صدور و تمدید مجوزهای گردشگری	وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی	یک سال قبل از اجرا
۳۷	تغییر تعرفه‌های عوارض بندری	سازمان بندر و دریانوردی	۶ ماه قبل از اجرا
۳۸	تغییر تعرفه‌های حمل و نقل	شورای عالی هماهنگی ترابری	۶ ماه قبل از اجرا
۳۹	تغییر مقررات سازمان استاندارد در جهت اجباری شدن استاندارد کالا و سایر رویه‌های استاندارد	سازمان ملی استاندارد	۶ ماه قبل از اجرا
۴۰	ضوابط و مقررات ناظر بر معادن -تغییر یا وضع حقوق دولتی و سایر تعرفه‌های ناظر بر فعالیت معدن‌کاری	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۶ ماه قبل از اجرا
۴۱	رویه‌های اجرایی در سامانه جامع تجارت	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۳ ماه قبل از اجرا
۴۲	مجموعه مقررات بالادستی ذیل نظام فنی و اجرایی کشور	سازمان برنامه و بودجه	۶ ماه قبل از اجرا
۴۳	مجموعه مقررات پایین دستی ذیل نظام فنی و اجرایی کشور	سازمان برنامه و بودجه	۳ ماه قبل از اجرا
۴۴	شرایط واگذاری اراضی ملی از سوی منابع طبیعی و امور اراضی	سازمان امور اراضی کشور	۶ ماه قبل از اجرا
۴۵	ضوابط ثبت سفارش و درخواست واردات انواع کالا و مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۶ ماه قبل از اجرا
۴۶	نرخ کارمزد بانکی در ارائه انواع خدمات بانکی	بانک مرکزی	یک سال قبل از اجرا
۴۷	ضوابط و شرایط زون‌بندی شهرک‌ها و نواحی صنعتی و تغییر در فازبندی شهرک‌ها	وزارت صنعت، معدن و تجارت	یک سال قبل از اجرا
۴۸	ضوابط معافیت بیمه‌ای و حق بیمه سهم کارفرما برای کارگاه‌های تولیدی	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	یک سال قبل از اجرا
۴۹	ضوابط و شرایط مشاغل سخت و زیان‌آور و بازنشستگی به موجب قانون مربوطه	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی	یک سال قبل از اجرا
۵۰	اخذ عوارض و حق نظارت نظام مهندسی‌ها بر عملیات ساخت واحدهای تولیدی	سازمان نظام مهندسی کشور	۶ ماه قبل از اجرا
۵۱	ضوابط و مقررات حمایت از شرکت‌های نوپا و دانش‌بنیان	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری	۶ ماه قبل از اجرا
۵۲	ضوابط و مقررات مربوط به چک و اعطای تسهیلات بانکی	بانک مرکزی	۶ ماه قبل از اجرا
۵۳	تغییر قیمت مواد اولیه داخلی	وزارت صنعت، معدن و تجارت	۶ ماه قبل از اجرا

زمان اعلام قبل از اجرا	دستگاه متولی	سیاستهای پیشنهادی	ردیف
	وزارت نفت سایر وزارتخانه‌های مرتبط		